

STAV ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
V JEDNOTLIVÝCH KRAJÍCH ČESKÉ REPUBLIKY
V ROCE 2004

ZLÍNSKÝ KRAJ

Ministerstvo životního prostředí
prosinec 2005

STAV ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
V JEDNOTLIVÝCH KRAJÍCH ČESKÉ REPUBLIKY
V ROCE 2004

ZLÍNSKÝ KRAJ

Ministerstvo životního prostředí
prosinec 2005

Vedoucí autorského kolektivu
Ing. J. Tesařová
vedoucí oddělení ekonomických analýz a statistiky MŽP

Autoři a spolupracovníci
Ministerstvo životního prostředí
Krajský úřad Zlínského kraje (KÚ)

Dodání hlavních podkladů pro zpracování
Český statistický úřad (ČSÚ)
Český hydrometeorologický ústav (ČHMÚ)
Výzkumný ústav vodohospodářský T.G.M. (VÚV T.G.M.)
Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP)
Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR)
Ministerstvo zemědělství (MZe)
Ústav pro hospodářskou úpravu lesů (ÚHÚL)
STOKLASA Tech.
Český úřad zeměměřický a katastrální (ČÚZK)
Správy národních parků (Správy NP)

Autorizovaná verze

© 2005

Ministerstvo životního prostředí

ISBN 80-7212-375-0

OBSAH

1. ZÁKLADNÍ INFORMACE O ÚZEMÍ	5
2. OVZDUŠÍ	5
2.1 Emise	5
2.2 Imise	7
2.3 Program realizace snižování znečišťování ovzduší v roce 2004	8
3. VODA	9
3.1 Zásobování pitnou vodou	10
3.2 Chráněné oblasti přirozené akumulace vod	11
3.3 Stav povrchových vod, přehled největších znečišťovatelů	11
3.4 Odpadní vody	12
Významné akce ke snížení množství znečištění vypouštěného v odpadních vodách ukončené v roce 2004	13
3.5 Havárie	13
4. PŮDA	13
5. HORNINOVÉ PROSTŘEDÍ	14
6. PŘÍRODA	15
7. LESY	17
8. ODPADY	19
Stavby a záměry mající významný vliv na nakládání s odpady ve Zlínském kraji realizované v roce 2004	22
9. STARÉ EKOLOGICKÉ ZÁTĚŽE	23
10. DOPRAVA	23
11. ČINNOST KRAJE V OBLASTI PÉČE O ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	24
12. AKTIVITY NEZISKOVÉHO SEKTORU V OBLASTI OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	25
13. PRIORITNÍ PROBLÉMY V OCHRANĚ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	27

1. ZÁKLADNÍ INFORMACE O ÚZEMÍ

Rozloha kraje (km²): **3 963,8**

Počet obyvatel: **591 287**

Hustota obyvatelstva (obyvatel.km⁻²): **149,2**

Zdroj: ČSÚ, ČÚZK

Zlínský kraj je charakteristický svou přírodní rozmanitostí od nejteplejších oblastí Panonika v Dolnomoravském úvalu, přes karpatské pahorkatiny Chřibů, Hostýnských, Litenčických a Vizovických vrchů až po horské hřbety Beskyd, Javorníků a Bílých Karpat. Rozmanitá jsou i přírodní společenstva od nížinných lužních lesů a nivních luk, přes teplomilné doubravy a stepní stráně až po horské louky, pastviny, vrcholové bučiny a jedlobukové lesy. Stejně rozmanití jsou i zdejší lidé, které příroda po staletí ovlivňovala. Ti pak vytvořili nezemědělné regiony Slovácka, Hané a Valaška, s řadou dílčích podregionů, jako jsou například Dolňácko, Luhačovické Zálesí, Moravskoslovenské Kopanice, s bohatou historií a lidovými zvyky. To vše je doplněno o nálezy z mocenských center období prvního slovanského státního útvaru na našem území – Velké Moravy (NKP Modrá, Sady, Staré Město, Hora sv. Klimenta) i předchozích historických období a řadou památkových objektů (Kroměříž, Buchlov, Buchlovice, Velehrad), skanzenem v Rožnově pod Radhoštěm a Archeoskanzenem v Modré u Velehradu. Z hlediska ochrany a tvorby životního prostředí jsou významné i obce s velkým podílem alternativních zdrojů a zařízení (KČOV, biomasa, solární a geotermální energie), např. Roštín a Rusava v okr. Kroměříž nebo Hostětín v okr. Uherské Hradiště.

2. OVZDUŠÍ

2.1 Emise

Mezi nejvýznamnější stacionární zdroje základních znečišťujících látek v kraji patří velké teplárny ve Zlíně, Otrokovcích, Valašském Meziříčí, Vsetíně a Uherském Hradišti, dále pak kotelny v průmyslových podnicích Cukrovar Kojetín, TON v Bystřici pod Hostýnem a v Holešově, v okrese Uherské Hradiště pak CTZ, s. r. o., ZEVETA, a. s., HAMÉ, a. s. a LET, a. s. a v okrese Vsetín DEZA Valašské Meziříčí, Energoaqua, a. s. Rožnov pod Radhoštěm, Zbrojovka Vsetín, a. s., STV Glass, a. s. Valašské Meziříčí, Slévárna Vsetín, s. r. o., CS Cabot, spol. s r. o. Valašské Meziříčí.

Nemalou měrou se na celkových emisích v kraji podílí i technologické zdroje znečišťování ovzduší, mezi které lze zařadit významné výrobní závody základních chemických látek a přípravků situované ve Valašském Meziříčí (DEZA, CABOT) a Otrokovcích, dále pak výroby pneumatik v Otrokovcích a Zlíně, sklárna ve Valašském Meziříčí a v neposlední řadě i výroba barev v Uherském Hradišti.

V rámci roku 2004 byly na základě souhlasu Krajského úřadu Zlínského kraje realizovány změny na stávajících zdrojích, výstavba a povolení nových zdrojů

spolu s rušením již technologicky zastaralých zdrojů. U všech těchto změn byl dopad do emisní bilance kraje vcelku zanedbatelný, avšak vždy byl kladný v lokalitě přímo související s rekonstruovaným zdrojem. Za významnou část činnosti orgánů ochrany ovzduší v kraji lze považovat projednávání dle zákona o integrované prevenci. V rámci těchto jednání byla dohodnuta např. postupná hermetizace zásobníků suroviny ve společnosti DEZA Valašské Meziříčí, včetně rekonstrukce stáčíště cisteren, čímž dojde k výraznému snížení emisí benzo-a-pyrenu spolu s pachovými látkami. Z hlediska zdrojů emisí ze zemědělské činnosti je nutno konstatovat, že v roce 2004 podalo 10 významných zemědělských podniků žádost o schválení a uložení plnění nástroje na snížení emisí – Správná zemědělská praxe, tento trend bude i nadále pokračovat.

Z hlediska emisí je nutné vzpomenout i problematiku emisí z mobilních zdrojů, která je v kraji velmi významná, neboť i v roce 2004 neměl Zlínský kraj žádnou dálnici či rychlostní komunikaci a většina dopravy je vedena přímo středy obydlených zón. Neustálým nárůstem provozu mobilních zdrojů znečišťování ovzduší a nedostatečnou kapacitou stávajících silnic v kraji je způsobena nepříznivá emisní bilance u oxidů dusíku. Ke zlepšení této situace přispěje plánovaná výstavba sítě dálnic a rychlostních komunikací spolu s výstavbou obchvatů kolem měst. Zlepšení již nastalo v lokalitě Staré Město – Uherské Hradiště, kde byl zprovozněn obchvat ve směru Brno – Uherský Brod.

Dalším výrazným problémem v oblasti znečišťování ovzduší jsou emise pachových látek z technologií a z chovů hospodářských zvířat, dále pak nově vstupuje problematika emisí těchto látek v koncentraci obtěžující obyvatelstvo z provozovaných kompostáren, u kterých není důsledně dodržována technologie a tím celý aerobní proces přechází na anaerobní s vývinem pachových látek. Takto provozované kompostárny jsou předmětem kontroly všech správních orgánů na úseku odpadového hospodářství a v rámci stanovených opatření jsou provozovatelům ukládány nové povinnosti monitoringu a sledování procesu kompostování, tak aby byla zajištěna minimalizace emisí pachových látek. Na základě řady stížností spolu s prověřením technologie byl v průběhu roku 2004 zastaven provoz kompostárny v Tlumačově.

Snížování emisí všech znečišťujících látek je ekonomicky náročné a mnohdy i technicky obtížně řešitelné. Nová legislativa na úseku ochrany ovzduší rozšířila možnosti měření míry obtěžování pachovými látkami a definovala podmínky pro provoz zdrojů, které jsou významnými producenty těchto látek.

Tabulka 1: Celkové emise hlavních znečišťujících látek ze zdrojů, podíly podle kategorií zdrojů znečišťování ovzduší (tis. t.rok⁻¹)

	Rok	REZZO	TZL	SO ₂	NO _x	CO	VOC	NH ₃
Emise celkem	2003	1–4	3,47	7,99	12,17	19,96	9,31	4,09
	2004	1–4	3,56	9,13	12,48	19,06	.	4,08
Velké zdroje	2003	1	0,23	6,47	2,75	1,48	.	0,59
	2004	1	0,24	7,49	2,85	0,82	.	0,57
Střední zdroje	2003	2	0,10	0,17	0,18	0,37	.	0,83
	2004	2	0,10	0,16	0,20	0,32	.	0,83
Malé zdroje	2003	3	1,76	1,08	0,76	3,40	.	2,58
	2004	3	1,69	1,21	0,75	3,43	.	2,58
Mobilní zdroje ^{*)}	2003	4	1,38	0,27	8,47	14,70	.	0,09
	2004	4	1,54	0,28	8,67	14,49	.	0,10

Data za rok 2003 jsou upravená, za rok 2004 předběžná.

*) zahrnutý emise z otěrů pneumatik, brzd a vozovek

Zdroj: ČHMÚ

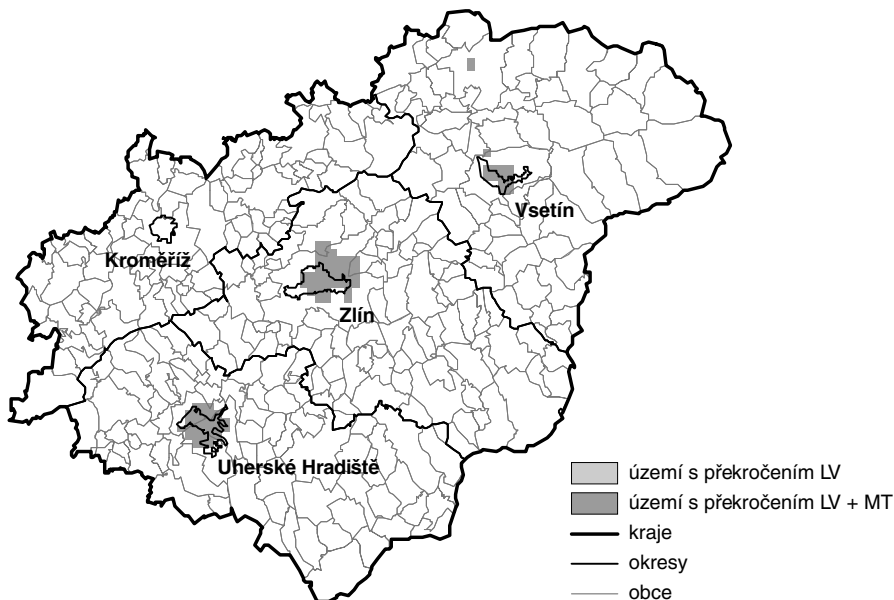
2.2 Imise

Na území kraje bylo v roce 2004 provozováno celkem 17 monitorovacích stanic. Z toho 4 provozuje ČHMÚ, 2 státní zdravotní ústav, 5 organizace resortu zemědělství a 6 města a obce. Imisní hodnoty SO₂ lze hodnotit oproti předcházejícím rokům jako klesající, a to v důsledku rekonstrukce stávajících zdrojů a přijatých opatření v kategoriích velkých a středních zdrojů znečišťování. V roce 2004 byly na území Zlínského kraje uvedeny do plného provozu dvě nové stanice automatizovaného imisního monitoringu – Zlín (maximální rozsah sledovaných škodlivin vč. O₃) a Uherské Hradiště (monitoring základních škodlivin).

Při zpracování programů snižování emisí a zlepšování kvality ovzduší byla zpracována rozptylová studie pro celý Zlínský kraj. Z tohoto matematického modelu vycházela, stejně jako v předchozích letech, lokalizace měření imisního zatížení v kraji tak, aby byly vyloučeny či potvrzeny situace a lokality, ve kterých by mohlo docházet k překračování imisních limitů. V průběhu roku 2004 byly z prostředků Zlínského kraje měřeny lokality Kroměříž – Pravčice – Holešov – Otrokovice – Břežnice (se zaměřením na imise Ni a As) a Valašské Meziříčí – Vsetín – Rožnov pod Radhoštěm (se zaměřením na VOC, perzistentní organické látky a těžké kovy).

Mapa na Obr. 1 vystihuje údaje o překračování imisních limitů v rámci Zlínského kraje.

Obrázek 1: Území, na kterém došlo v roce 2004 k překročení imisního limitu (LV) nebo imisního limitu navýšeného o mez tolerance (LV + MT) pro alespoň jednu ze sledovaných znečišťujících látek, bez zahrnutí ozonu

Zdroj: ČHMÚ

Kvalita ovzduší v kraji se dle dlouhodobého sledování emisní bilance a imisního zatížení území zlepšuje. Snižování emisí v kraji je zapříčiněno rekonstrukcí částí stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší, které jsou situovány jak ve Zlínském kraji, tak i mimo něj, při nichž jsou v rámci technologií použity způsoby výroby a zpracování, které odpovídají svými parametry nejlepším dostupným technikám.

2.3 Program realizace snižování znečišťování ovzduší v roce 2004

V rámci realizace programů snižování emisí a zlepšování kvality ovzduší zpracoval Zlínský kraj akční plán, který obsahuje významné činnosti na úseku zlepšování kvality ovzduší, jeho první část je navržena do konce roku 2005, nicméně již v průběhu roku 2004 bylo na jeho základě provedeno měření imisního zatížení kraje ve výše uvedených lokalitách, a to převážně z důvodu dokladování nepřekračování imisních limitů. Další činností Zlínského kraje je zpracování výsledků programů do územních plánů měst a obcí, včetně plánu VUC Zlínského kraje, tak aby se co nejméně křížily oblasti určené k rozvoji s oblastmi se zhoršenou kvalitou ovzduší. V rámci vyhodnocení měření bylo provedeno i posouzení zdravotních rizik v lokalitě Valašské Meziříčí.

V kraji probíhá několik drobných investičních akcí, které mají za účel instalaci obnovitelných či alternativních zdrojů tepla (převážně tepelná čerpadla a sluneční kolektory). Plošná plynofikace se prakticky zastavila, neboť již většina území je pokryta rozvody zemního plynu.

3. VODA

Srážkové poměry

V roce 2004 spadlo v oblasti průměrně 737 mm srážek, což je 94 % dlouhodobého srážkového normálu (1961–1990). Celkově je možno tento rok hodnotit jako srážkově normální.

Plošné rozdělení srážek v oblasti bylo nerovnoměrné, nejvíce srážek spadlo v okrese Vsetín, nejméně v okrese Kroměříž.

Nejvyšší srážky spadly dne 2. 5. 2004 ve stanici Hošťálková (okres Vsetín) – 49,8 mm za den.

Tabulka 2: Množství srážek v okresech Zlínského kraje

Název okresu	Srážkový úhrn 2004 (mm)	Srážky 2004 (% dl. normálu)
Zlín	737	95
Vsetín	903	95
Kroměříž	594	90
Uherské Hradiště	663	96
Zlínský kraj	737	94

Zdroj: ČHMÚ

Odtokové poměry

Odtokové poměry byly v roce 2004 na většině řek v oblasti podprůměrné. Ve srovnání s dlouhodobým průměrem (Q_a) za období 1931–1980 měla řeka Vsetínská Bečva ve Vsetíně 86 % Q_a , v Jarcové 83 % Q_a , Rožnovská Bečva v Krásně 85 % Q_a , Rusava v Třebeticích 82 % Q_a , Morava v Kroměříži 76 % Q_a , ve Spytihněvi 75 % Q_a , Dřevnice ve Zlíně 78 % Q_a a Olšava v Uherském Brodě 78 % Q_a . Rozložení odtoku během roku bylo nerovnoměrné. Nejvodnějšími měsíci byly únor a březen. Maximální průtoky dosáhly úrovně půl až jednoleté vody. Charakteristické bylo sušší období od května až do konce roku v kombinaci s výrazným zimním odtokem v únoru a březnu. V lednu se průtoky pohybovaly kolem 70 % měsíčních průměrných průtoků, v únoru a březnu došlo k vzestupu průtoků, které postupně klesaly a od května až do konce roku se pohybovaly pod průměrnými měsíčními průtoky. Nejsušším měsícem bylo září. Odtoky se po nejsušším období již příliš nezvyšovaly a setrvaly na podprůměrných hodnotách.

Podzemní vody

Průměrná roční úroveň hladiny podzemní vody v objektech pozorovací sítě podzemních vod byla v roce 2004 asi 10 cm pod dlouhodobým ročním průměrem určeným za období 1971–1990. V průběhu celého roku, s výjimkou dubna, byly průměrné měsíční úrovně hladiny podzemní vody nižší než příslušné normály období 1971–1990. Roční chod kolísání hladiny podzemní vody byl typický. Od ledna až do dubna, kdy se vyskytla roční maxima, hladina podzemní vody stoupala, potom docházelo k mírnému postupnému poklesu až do července a dále k prudšímu poklesu hladiny podzemní vody až k ročnímu minimu, které bylo v říjnu. V listopadu došlo k vzestupu a v prosinci opět k poklesu hladiny podzemní vody.

Průměrné roční vydatnosti pramenů v roce 2004 dosahovaly 62 % normálu (1971–1990). Průměrné měsíční vydatnosti byly v průběhu celého roku nižší než příslušné měsíční normály. Roční chod vydatnosti pramenů byl podobně jako u stavů hladiny podzemní vody typický pro naše území. Od ledna do dubna se vydatnosti pramenů zvyšovaly až k ročnímu maximu a potom nastal pokles vydatností (do července mírnější potom výraznější) až k říjnovým minimálním vydatnostem. Od listopadu došlo opět ke zvýšení vydatností a v prosinci byly průměrné vydatnosti vyšší než v lednu 2004.

Jakost podzemních vod

Ve státní síti jakosti podzemních vod bylo v tomto kraji v roce 2004 sledováno 18 objektů podzemních vod, na kterých bylo odebráno celkem 36 vzorků. Lokální překročení normativu B bylo zjištěno u ukazatele NH_4^+ u 2 vzorků v 1 lokalitě a u ukazatele B u 2 vzorků v 1 lokalitě. Normativy C byly překročeny u ukazatele NH_4^+ u 1 vzorku v 1 lokalitě, u ukazatele Cl^- u 3 vzorků ve 2 lokalitách a u ukazatele Al u 1 vzorku v 1 lokalitě. Koncentrace NO_3^- přesahující limit pro pitnou vodu byla naměřena u 3 vzorků ve 2 lokalitách.

3.1 Zásobování pitnou vodou

Ve Zlínském kraji bylo v roce 2004 vyrobeno 34,566 mil. m^3 pitné vody. Ztráty vody pak ve vodovodních sítích představovaly 18,3 %. Počet obyvatel zásobených pitnou vodou z vodovodů pro veřejnou potřebu byl 518 020, což představuje 87,6 % obyvatel kraje.

Hlavními dodavateli pitné vody ve Zlínském kraji jsou: Slovácké vodárny a kanalizace, a. s. Uherské Hradiště, Vodovody a kanalizace Kroměříž, a. s., Vodovody a kanalizace Vsetín, a. s. a Zlínská vodárenská, a. s.

Tabulka 3: Výroba a užití pitné vody

	2004
Objem vyrobené pitné vody (mil. m ³)	34,566
Počet obyvatel zásobených vodou z veř. vodovodů	518 020
Ztráty vody ve vodovodních sítích (%)	18,300

Zdroj: ČSÚ

3.2 Chráněné oblasti přirozené akumulace vod

Tabulka 4: Chráněné oblasti přirozené akumulace vod

Název chráněné oblasti přirozené akumulace vod	Plocha (km ²)	Podíl na ploše kraje (%)
Beskydy	622,8	15,7
Vsetínsko	402,5	10,1
Kvartér řeky Moravy	188,2	4,7

Zdroj: ÚÚV T.G.M.

V roce 2004 nedošlo k žádné změně proti roku 2003.

3.3 Stav povrchových vod, přehled největších znečišťovatelů

V tomto kraji bylo sledováno 12 profilů na řekách Morava, Bečva, Vsetínská a Rožnovská Bečva, Haná, Dřevnice, Olšava a Vlára.

Ve skupině A na osmi profilech z 12 sledovaných byly naměřeny hodnoty NL 105 °C odpovídající IV. a V. třídě. Ve stejných třídách byl na sedmi profilech i veškerý fosfor. AOX pouze na dvou ze šesti sledovaných profilů dosáhly IV. třídy (oba případy na Olšavě), ostatní profily byly ve II. a III. třídě. V této skupině nejzatíženějšími profily byly Olšava–Kunovice (sedm ukazatelů v V. třídě, jeden ve IV. třídě) a Vlára–Brumov (dva ukazatele v V. třídě, tři ve IV.). Nejméně zatíženým tokem v této skupině byla Vsetínská Bečva, která pouze u veškerého fosforu dosáhla III. třídy, ostatní ukazatele nepřekročily II. třídu.

Ve skupině B trichlormethan dosáhl na profilu Olšava–Kunovice V. třídy, na profilu Rožnovská Bečva–Valašské Meziříčí třídy III. Na profilu Vlára–Brumov 1,1,2,2-tetrachlorethen splňoval hodnoty III. třídy. Hodnoty ostatních látek nepřekročily limit II. třídy.

Zinek ze skupiny C byl ve IV. třídě na profilech Vsetínská Bečva–Valašské Meziříčí a Morava–Hodonín, V. třída byla zjištěna u rtuti v profilu Vlára–Brumov. Na třech profilech byl IV. třídou hodnocen i veškerý mangan.

Ve skupině D byla V. třída u enterokoků na profilu Vlára–Brumov a saprobního indexu na profilu Olšava–Kunovice. IV. třídou byl klasifikován chlorofyl na profilech Morava–Kroměříž a Morava–Nedakonice a enterokoky na profilu Olšava–Uherský Brod.

Tabulka 5: Procentní zastoupení profilů státní sítě jakosti vod v třídách jakosti vod podle skupin ukazatelů

Skupiny ukazatelů	A	B	C	D
Počet měřených profilů	12	11	12	12
Třída jakosti	%			
I	0	27	0	0
II	0	45	17	25
III	17	18	42	33
IV	33	0	33	25
V	50	9	8	17

Vysvětlivky:

Skupiny ukazatelů: A – Obecné fyzikální a chemické ukazatele, B – Specifické organické látky,

C – Kovy a metaloidy, D – Mikrobiologické a biologické ukazatele

Třídy jakosti: I – Neznečištěná voda, II – Mírně znečištěná voda, III – Znečištěná voda,

IV – Silně znečištěná voda, V – Velmi silně znečištěná voda

Zdroj: ČHMÚ

3.4 Odpadní vody

Ve Zlínském kraji bylo v roce 2004 napojeno na kanalizaci 464 110 obyvatel, z toho 397 897 bylo napojeno na kanalizace s koncovou čistírnou odpadních vod (ČOV). Celkové množství odpadních vypouštěných do povrchových vod v roce 2004 bylo 43,397 mil. m³, odpadních vod vypouštěných do kanalizací pro veřejnou potřebu bylo 30,647 mil. m³ a z toho byly v množství 29,075 mil. m³ odpadní vody čištěny na ČOV.

Tabulka 6: Vypouštěné odpadní vody (mil. m³)

	2004
Odpadní vody vypouštěné do vod povrchových	43,397
Odpadní vody vypouštěné do veřejných kanalizací	30,647
z toho: čištěné na ČOV (bez srážkových vod)	29,075
Odpadní vody čištěné na ČOV (vč. srážkových vod)	41,033

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 7: Obyvatelé, bydlící v domech napojených na veřejnou kanalizaci

	2004
Počet obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	464 110
z toho: napojených na veřejnou kanalizaci s koncovou ČOV	397 897

Zdroj: ČSÚ

Významné akce ke snížení množství znečištění vypouštěného v odpadních vodách ukončené v roce 2004

V roce 2004 byla uvedena do trvalého provozu intenzifikace ČOV v Uherském Hradišti a intenzifikace ČOV ve Vsetíně. Dále probíhal zkušební provoz na intenzifikované ČOV v Kroměříži.

3.5 Havárie

Dle údajů České inspekce životního prostředí byly v roce 2004 zaznamenány na území Zlínského kraje 3 havarijní úniky závadných látek, z toho 2 do povrchových vod.

Tabulka 8: Havarijní úniky závadných látek

	2004
Počet havarijních úniků celkem	3
- do vod podzemních	0
- do vod povrchových	2
z toho úniky: - ropných látek	2
- těžkých kovů	0
- chlorovaných uhlovodíků	0

Zdroj: KÚ, ČIŽP

4. PŮDA

Zemědělská půda pokrývá v kraji 49,36 % celkové výměry, stupeň zornění představuje 64,4 %. Oproti roku 2003 došlo v roce 2004 ke snížení orné půdy o 235 ha a k nárůstu plochy trvalých travních porostů o 58 ha. Přetrvává zatížení půdy větrnou erozí v rovinatých oblastech a v podhůří Bílých Karpat a Chřibů, vodní eroze přetrvává na svažitéch pozemcích pahorkatin. Protierozní ochrana je postupně navrhována v rámci komplexních pozemkových úprav, při tvorbě územních plánů a krajinyotvorných programů. Ke zlepšení stavu dochází postupnou realizací chybějících částí územních systémů ekologické stability (ÚSES). V roce 2004 nebyly v kraji zjištěny nové pozemky s nadlimitní kontaminací půdy rizikovými látkami.

Tabulka 9: Bilance půdy a podíly z celkové výměry (stav k 31. 12. 2004)

Druh	2004	
	ha	%
Zemědělská půda celkem	195 685	49,4
z toho: - orná půda	126 082	31,8
- trvalé travní porosty	55 883	14,1
Nezemědělská půda celkem	200 691	50,6
z toho: - lesní půda	157 112	39,6
- vodní plochy	4 969	1,3
Celková výměra	396 376	100,0

Poznámka: % – uvádí se procentický podíl jednotlivých druhů půdy z celkové výměry půdy v kraji

Zdroj: ČÚZK

5. HORNINOVÉ PROSTŘEDÍ

V oblasti ochrany a využívání ložisek nerostných surovin nedošlo v roce 2004 proti předchozímu období k výraznějším změnám. Oblast kraje je s ohledem na geologickou stavbu území poměrně chudá na výskyt ložisek nerostných surovin. Nejvýznamnějšími zdroji jsou ložiska šterkopísků, vázaná na kvartér údolní nivy řeky Moravy (Chropyně, Hulín, Napajedla, Ostrožská Nová Ves).

Těžba ložisek stavebního kamene v oblasti Chřibů (Žlutava) a v oblasti Bílých Karpat (ložiska Bučník, Bzová) mají jen regionální charakter.

Využívání ložisek cihlářských hlín se již delší dobu v některých lokalitách nerozvíjí (Kunovice), v některých cihelnách byl provoz v předcházejících letech přerušen (Biskupce). V cihelně Havříce byla výroba cihlářského zboží zastavena a průmyslové objekty se zařízením byly zbourány. V souvislosti s celkovým poklesem zájmu o cihlářskou surovinu probíhá postupné přehodnocování jejich zásob i na ostatních ložiskách.

Ložiska černého uhlí se vyskytují při severní hranici Zlínského kraje, v tomto prostoru byla ověřena i ložiska zemního plynu. K jejich využívání se dosud nepřikročilo. Při diskusích o případné otvirce nastávají vážné střety zájmů, mimo jiné s orgány ochrany přírody, vzhledem k tomu, že se ložiska nacházejí v CHKO Beskydy.

Další vznikající problémy je nutné řešit při zajišťování ochrany zdrojů podzemních a povrchových vod (CHOPAV Kvartér řeky Moravy) v souvislosti s těžbou ložisek šterkopísků. Ke střetům zájmů na úseku ochrany půdního fondu dochází v průběhu příprav k využívání ložisek nerostných surovin, kdy vznikají požadavky na zábory lesní i zemědělské půdy.

Pokračující snaha vyhovět zvyšujícím se požadavkům na zajištění dostatku „místních“ stavebních materiálů pro rekonstrukci stávajících silnic a výstavbu komunikací dálničního typu v kraji vede k rozšiřování těžby těchto ložisek.

V roce 2004 pokračovaly v souběhu s těžbou sanační a rekultivační práce na ložisku štěrkopísku Ostrožská Nová Ves a Sptyhňev.

6. PŘÍRODA

Území Zlínského kraje zahrnuje jak relativně nedotčenou, extenzivně využívanou lesnatou a členitou krajinu s minimálně narušeným krajinným rázem (Beskydy, Bílé Karpaty, Hostýnské a Vizovické vrchy, Chřiby, Vsetínsko), tak intenzivně zemědělsky využívanou krajinu s velkým podílem orné půdy s intenzivním velkoplošným hospodařením a minimální biodiverzitou (oblast Hané a moravních niv). Komplexní pozemkové úpravy, které představují největší šanci na zlepšení situace v oblastech s největším podílem orné půdy, však postupují pomalu, takže většina opatření ke zlepšení stavu (realizace ÚSES, vytváření vhodných biotopů pro ohrožené druhy apod.) se koncentruje do relativně zachovalejších oblastí, kde aktivně působí i nevládní organizace a kde je úzký a pevný vztah lidí ke krajině.

Na **management zvláště chráněných území** v kategorii NPR a NPP (mimo CHKO, tj. NPP Křéby, NPR Strabišov-Oulehla, NPP Chropyňský rybník) bylo vynaloženo 95 000 Kč.

Na 132 ZCHÚ (101 PP a 31 PR) v přímé péči Zlínského kraje pak bylo na management a geodetické zaměření vynaloženo 3 387 000 Kč. Na další činnosti v ochraně přírody a krajiny (přírodní parky, ochrana druhů, záchranné stanice a činnosti, invazní druhy atd.) z rozpočtu Zlínského kraje dalších 3 880 000 Kč.

Z dotačního **Programu péče o krajinu MŽP** (titulu A–C) byla poskytnuta podpora ve výši 4 mil. Kč.

Vzhledem k převaze hornatého a vrchovinného reliéfu krajiny na území kraje byla většina z 53 akcí realizovaných v roce 2004 zaměřena na realizaci managementu biotopů s výskytem vzácných a ohrožených druhů rostlin a živočichů. Jedná se především o kosení druhově bohatých lučních porostů a likvidaci náletových dřevin. Mezi další realizovaná opatření patří vytváření menších tůň pro obojživelníky a ošetřování památných a významných stromů. V rámci opatření zvyšujících především ekologickou stabilitu krajiny, která jsou finančně náročnější, byly realizovány pouze dvě akce: protierozní opatření v obci Slopné a výsadba lokálního biokoridoru v Babičích.

V rámci **Programu revitalizace říčních systémů** bylo v kraji realizováno celkem 7 akcí se státní podporou ve výši 4 912 000 Kč. Ve Zlínském kraji jsou realizovány akce typu revitalizace vodních toků včetně niv, revitalizace odstavěných ramen vodních toků. Tyto tzv. podélné revitalizace se z důvodů vlastnických vztahů omezují většinou jen na stabilizaci dna toku příčnými prahy v kombinaci se zakládáním vodních nádrží resp. mokřadů v nivě toku; žadate-

lem je (alespoň doposud) téměř výlučně Zemědělská vodohospodářská správa (ZVHS). Velmi povedenou akcí tohoto typu je znovuzavedení vody do sezónních koryt v lužním lese u Nedakonic.

Dalším typem revitalizačních akcí ve Zlínském kraji je zakládání nových retenčních prostor (vodních nádrží) a řešení protipovodňových opatření v krajině. U akcí tohoto typu převažuje budování nových nádrží, kde je podmínkou vytvoření poměrně velké plochy mělké vody s porosty vodních rostlin (rákosiny aj.), resp. vytvoření odděleného mokřadu pro nerušený rozvoj vodní a mokřadní bioty. Žadatelem jsou v převážné většině obce.

V současné době začala realizace velmi nadějných akce ve Velehradě, kde je kombinováno vybudování vodní nádrže s protipovodňovou ochranou obce a s vytvořením mokřadního lužního biocentra, navazujícího na vodní nádrž. Velmi podobná akce se plánuje v obci Drslavice (týž autor projektu).

Přínosem je vždy zadržení vody v krajině, byť jsou i negativní zkušenosti s dalším využitím hlavně vodních nádrží, protože někteří investoři nechápou, že ve vodní nádrži z dotace za účelem zlepšení podmínek zvětšení biologické rozmanitosti v dané lokalitě si nemohou udělat velkovýkrmnu kaprů pro svou zábavu či potřebu.

V roce 2004 probíhalo navrhování evropsky významných lokalit a ptačích oblastí soustavy **Natura 2000**. V závěru roku pak byly nařízeními vlády vyhlášeny na území kraje 3 ptačí oblasti (Beskydy, Horní Vsacko a Hostýnské vrchy) a do národního seznamu zařazeno 61 evropsky významných lokalit (EVL) o navržené celkové výměře 164 700 ha. Z toho je 47 EVL o výměře 27 487 ha mimo území stávajících CHKO.

V listopadu byla dokončena **Koncepce a strategie ochrany přírody a krajiny Zlínského kraje** – rozvojový oborový dokument pro období do roku 2015, zpracovaná ve spolupráci s MŽP a s finanční podporou Státního fondu životního prostředí ČR.

V oblasti ochrany přírody bude v budoucnu zapotřebí najít vhodné nástroje na udržení extenzivního zemědělství v hornatých oblastech, kde dochází k úbytku a stárnutí obyvatelstva a naopak sladit zájmy zemědělství, ochrany přírody a protipovodňovou ochranu nejen v nivě řeky Moravy, ale i v nivách ostatních větších toků kraje.

Z hlediska **škod způsobených zvláště chráněnými druhy živočichů** je rok 2004 mimořádný. K datu 31. 12. 2004, bylo nahlášeno 13 případů napadení hospodářských zvířat (12x vlci, 1x rys). Celkem bylo usmrceno 52 ovcí (51x vlci, 1x rys) a 2 kozy v celkové hodnotě 140 280 Kč. Nově byla řešena náhrad škod způsobených bobry na lesních porostech u Nedakonic a Ostrožské Nové Vsi v okrese Uherské Hradiště. Zde byly zjištěny a vyčísleny škody ve výši 93 732 Kč. Lze očekávat i řešení dalších škod způsobených velkou populací bobrů ve Zlínském kraji. Např. některá odstavená říční ramena jsou již téměř bez břehových porostů díky činnosti bobrů, narušené ochranné hráze toků a rybníků, řešilo se zaplavování ČOV v Huštěnovicích a možné ohrožení krajní zástavby

v obci vzdutím vody díky bobřím hrázím apod. Poprvé byla ve Zlínském kraji hrazena i náhrada škod způsobených kormorány na rybí obsádce Choryňského rybníku v okrese Vsetín ve výši 275 159 Kč.

Tabulka 10: Zvláště chráněná území (stav k 31. 12. 2004)

Kategorie	Celkem (počet)	Rozloha (ha)
Národní park (NP)	0	0
Chráněná krajinná oblast ¹⁾ (CHKO)	2	119 104
Národní přírodní rezervace (NPR)	6	326
Národní přírodní památka (NPP)	3	95
Přírodní rezervace (PR)	38	882
Přírodní památka (PP)	123	587
Ptačí oblast (PO)	3	34 649
Přírodní park	8	67 820

¹⁾ CHKO Bílé Karpaty – část, CHKO Beskydy – část

Zdroj: Správy NP, AOPK ČR, KÚ

7. LESY

Počasí v roce 2004 bylo vůči lesním dřevinám příznivější než v předchozím roce, což se příznivě projevilo na odolnosti lesních porostů ve Zlínském kraji. Vlastníci lesů přesto nepodcenili nebezpečí přemnožení kůrovce a na jaře roku 2004 většina z nich provedla přiměřená obranná opatření, která také významnou měrou napomohla zdolání hrozícího přemnožení hmyzích škůdců, zejména kůrovců. Stav lesů se oproti roku 2003 zlepšil, ale nelze jej považovat za uspokojivý, protože lesní dřeviny jsou dlouhodobě oslabovány imisemi (zejména oxidy dusíku a přízemním ozónem) a lesní půda je z dřívějších období kontaminována nadbytkem sloučenin síry a místy i kovů z dálkového i místního přenosu. V některých oblastech dochází též k nárůstu stavů zvěře, která následně působí místní škody na lesních porostech. Na lesy v kraji působí stále silnější tlak návštěvníků lesa, z nichž někteří poškozují lesy nevhodným chováním (vjíždění do lesa motorovými vozidly, odhazování odpadků, rušení klidu a ticha, poškozování stromů a lesní půdy).

Po předchozím semenném roce se v lesních porostech objevilo zvýšené množství semenáčků z přirozené obnovy a lze si přát, aby se tato skutečnost příznivě projevila na zastoupení v mladých lesních porostech. Nezákonných těžeb v lesích oproti předchozím letům ubývá. Pokud jsou tyto těžby vůbec prováděny jedná se většinou o plochy do jednoho hektaru.

Zlínský kraj sice nemá rozsáhlé plochy silně poškozených lesních porostů, ale také výměra vůbec nepoškozených porostů není uspokojivá a porosty citlivě reagují na každé další oslabení způsobené nepříznivým počasím nebo nevhodným zásahem člověka. Reakce na klimatické vlivy je plastičtější u listnatých

dřevin, které se rychleji vyrovnávají s klimatickými extrémami (viz přehled vývoje poškození lesních porostů – komplexní poškození dle družicových snímků).

Tabulka 11: Kategorizace lesů (ha)

Kategorie lesů	2004
Hospodářské	135 951
Ochranné	143
Zvláštního určení	18 014

Zdroj: MZe, ÚHÚL

Tabulka 12: Přehled vývoje poškození lesních porostů (komplexní poškození dle družicových snímků)

Plochy porostů v jednotlivých stupních poškození a mortality (%)	2004	
Jehličnaté porosty	0.	8,9
	0./I.	24,0
	I.	37,3
	II.	18,4
	III.a	6,9
	III.b–IV.	4,5
Listnaté porosty	0.	3,1
	0./I.	26,6
	I.	52,0
	II.	15,1
	III.a–IV.	3,3

Vysvětlivky: 0. – Zdravé porosty

Stupně poškození: 0./I. – První známky poškození, I. – Mírné, II. – Střední, III.a – Silné, III.b – Velmi silné, IV. – Odumírající porosty

Zdroj: MZe, STOKLASA Tech.

8. ODPADY

V roce 2004 již nastalo období, kdy nakládat s odpady a provozovat zařízení ke sběru, výkupu, využití či odstranění odpadů je možné pouze na základě souhlasu krajského úřadu, dle zákona č. 185/2001 Sb. o odpadech.

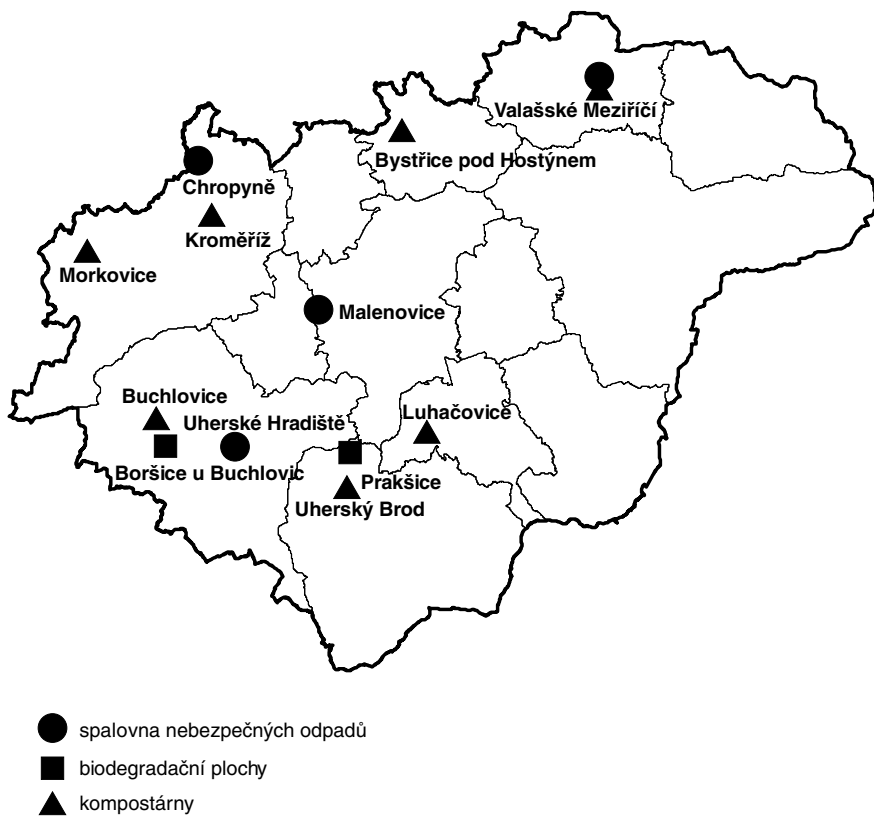
V roce 2004 byla zpracována závazná a směrná část Plánu odpadového hospodářství Zlínského kraje a návrh plánu byl předložen k připomínkování veřejnosti. Dne 22. 9. 2004 byla Zastupitelstvem Zlínského kraje vydána obecně závazná vyhláška č. 2/2004, kterou se vyhláší Závazná část Plánu odpadového hospodářství Zlínského kraje. Tato vyhláška nabyla účinnosti dne 27. 10. 2004.

Celý plán řeší problematiku nakládání s odpady v kraji a stanovuje jednoznačné cíle a směry, kterými se bude odpadové hospodářství v kraji ubírat. Jako nejvýznamnější je třeba uvést jednoznačnou nutnost vyššího využívání vznikajících odpadů, separace složek směsných odpadů již při jejich vzniku a ne následně, využívání biologicky rozložitelných odpadů tak, aby neobtěžovaly obyvatelstvo a aby při procesu zpracování neunikal methan do okolního ovzduší (jedná se o skleníkový plyn). Celý plán je dokument, který musí být neustále „živý“, neboť jak ekonomická situace, tak i technické možnosti se vyvíjejí a mění, a plán musí být plánem pro všechny obyvatele kraje a ne aby se z něj stal dokument, který nařizuje utopistické cíle.

Ze znalosti problematiky a po vyhodnocení připomínek občanů a firem lze konstatovat, že nakládání s odpady bylo v roce 2004 prováděno v souladu s právními předpisy na úseku odpadového hospodářství a že roste množství separovaně sbíraných odpadů a podíl využívaných odpadů oproti odpadům předaným k odstranění. Celkové množství odstraňovaných odpadů se meziročně snižuje, což je převážně způsobeno zaváděním nízkoodpadových technologií, důsledným tříděním již při vzniku odpadů a využíváním odpadu jako suroviny nebo její náhrada vytříděným odpadem.

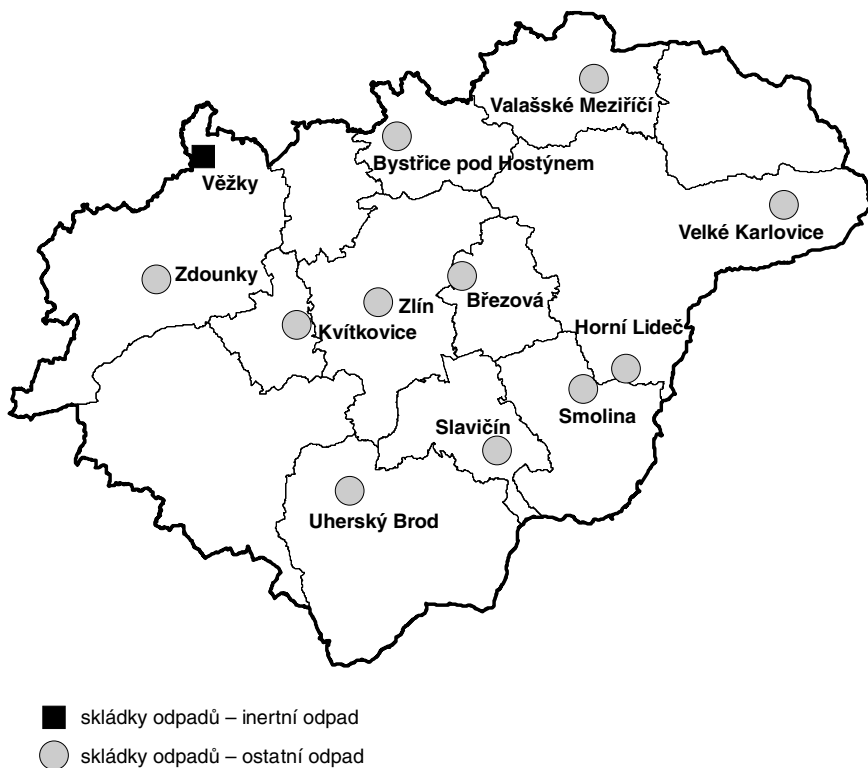
Nejvýznamnějšími producenty odpadů ve Zlínském kraji jsou stejně jako v letech předchozích průmyslové podniky, obce, čistírny odpadních vod a v neposlední řadě stavební výroba. Na území kraje byly v roce 2004 provozovány 3 spalovny nebezpečného odpadu (Chropyně, Zlín-Malenovice, Valašské Meziříčí) a 11 skládek komunálního odpadu.

Obrázek 2: Rozmístění spaloven, zařízení na biologickou dekontaminaci a kompostování odpadů v roce 2005

Zdroj: KÚ, MŽP

Obrázek 3: Rozmístění skládek odpadů v roce 2004

Zdroj: KÚ, MŽP

Tabulka 13: Produkce a nakládání s odpadem (tis. t)

	2004	
	O	N
Produkce odpadu celkem	866,3	33,8
Úprava nebo využití odpadu	393,9	23,2
Odstranění skládkováním	268,5	0,2
Odstranění spalováním	0,3	1,0

O – ostatní odpad, N – nebezpečný odpad

Zdroj: VÚV T.G.M. - CeHO, KÚ

Tabulka 14: Provozované skládky odpadů

	2004
Počet provozovaných skládek celkem	12
v tom: - skládky skupiny S – IO	1
- skládky skupiny S – OO	11
- skládky skupiny S – NO	0

Zdroj: KÚ, VÚV T.G.M. - CeHO

Stavby a záměry mající významný vliv na nakládání s odpady ve Zlínském kraji realizované v roce 2004

V průběhu roku 2004 byly realizovány následující stavby a činnosti související s odpadovým hospodářstvím:

- uvedení do provozu zařízení na materiálové využití odpadních olejů v Chropyni;
- dokončení rekultivace skládky TKO v Koryčanech;
- zahájení rekultivace skládky TKO ve Zborovicích;
- zahájení rekultivace skládky TKO v Bojkovicích;
- pokračování pilotního projektu s autorizovanou společností EKO-KOM, a. s., který se týká rozšíření stávající sítě sběru tříděného komunálního odpadu a informovanosti občanů o jeho výhodách a přínosech;
- zahájení informační kampaně o třídění odpadů se zaměřením na obyvatele kraje;
- dokončení projekčních prací na rekultivaci neprovozovaných skládek: Podhradní Lhota, Jablůnka;
- pokračování v rekultivaci skládky TKO Kroměříž-Vážany;
- výstavba a rozšíření sběrných dvorů sloužících k vytřídění využitelných a nebezpečných složek komunálního odpadu a rozšíření sítě sběru tříděných složek komunálního odpadu.

Aktuální seznam zařízení k nakládání s odpady (dle § 14 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech) lze nalézt na webové stránce kraje www.kr-zlinsky.cz v rubrice Dokumenty > Dokument z odborů krajského úřadu > Odbor životního prostředí a zemědělství.

9. STARÉ EKOLOGICKÉ ZÁTĚŽE

V roce 2004 opět pokračovaly sanační práce na lokalitách, na kterých je odstraňováno znečištění podzemních vod a půd zejména chlorovanými uhlovodíky. Jmenovitě se jedná o lokality: PILANA TOOLS v Hulíně a ve Zborovicích, JmDZ v Bystřici pod Hostýnem, MAGNETON v Kroměříži a ve Valašských Kloboukách, AUTOPAL v Hluku, COLORLAK ve Starém Městě, Hanhart v Morkovicích, Chemická prádelna a čistírna v Uherském Brodě, ČS PHM ČEPRO ve Valašských Kloboukách a Česká zbrojovka Uherský Brod.

Na sanaci čekají např. lokality: MOPAS v Holešově, Letecké závody v Kunovicích, TAJMAC ZPS ve Zlíně a JMP v Uherském Hradišti.

Ve Zlínském kraji se nachází cca 20 neprovozovaných skládek, u kterých ještě neproběhla komplexní rekultivace, přičemž z jejich prozkoumání tato nutnost vyplynula. Ukončení prací na všech těchto skládkách se předpokládá nejpozději do konce roku 2014. V roce 2004 byla dokončena jedna rekultivace (skládky Koryčany) a u dvou skládek byla zahájena realizace, která probíhá dle schváleného projektu a sestává z přetěžení části uložených odpadů, zarovnání terénních nerovností a zaizolování celé skládky proti vniknutí povrchových vod (skládky Zborovice a Bojkovice). Problematika možného promývání skládky podzemními vodami je řešena systémem drenáží v okolí rekultivované skládky. Rekultivace výše uvedených skládek budou ukončeny v průběhu roku 2005.

10. DOPRAVA

Na území Zlínského kraje je provozována převážně doprava silniční a železniční. Po většinu roku 2004 byla provozována také charterová letecká doprava z letiště Kunovice, která však byla v měsíci listopadu zastavena a k jejímu obnovení již nedošlo. Provozovaná vodní doprava v kraji je pouze rekreačního charakteru, a to na vodní cestě Batův kanál, jiné vodní cesty na území kraje nejsou.

Nejzatíženějšími dopravními tahy v silniční dopravě jsou silnice I. třídy č. 49 (úsek Otrokovice–Zlín), č. 50 (úsek Staré Město–Kunovice) a 55 (Hulín–Staré Město). Značně zatížené jsou rovněž silnice I/47 (hranice kraje–Hulín), I/57 (Valašské Meziříčí–Vsetín), II/490 (Zlín–Holešov), II/497 (Zlín–Uherské Hradiště). U uvedených silnic II. třídy je vysoká intenzita dopravy způsobena skutečností, že tyto silnice slouží jako „odklonové trasy“ pro automobily namísto přetížených komunikací I. třídy. Po dokončení plánovaných modernizací na síti silnic I. třídy lze očekávat postupný pokles intenzit na komunikacích II. třídy.

V železniční dopravě patří na území Zlínského kraje mezi nejzatíženější tratě č. 330 (Přerov–Hulín–Otrokovice–Staré Město u Uherského Hradiště–Břeclav), 280 (Hranice na Moravě–Valašské Meziříčí–Vsetín–Horní Lideč státní hranice) a 340 (Uherské Hradiště–Veselí nad Moravou–Brno hl. n.). V příměstské dopravě v okolí krajského města má velký význam trať č. 331 (Otrokovice–Zlín střed–Vizovice).

Pokud jde o stav silniční sítě, je většinou neuspokojivý – vyskytují se bodové i liniové dopravní závady. Rozsáhlé stavební práce probíhaly na silnici I/50, zejména byl dokončen obchvat Uherského Hradiště, což přineslo značné odlehčení aglomeraci Staré Město–Uherské Hradiště, problémy však nadále přetrvávají v Kunovicích. Dále byla na této silnici dokončena kompletní výměna povrchů v rámci stavby v úseku Staré Hutě–Rasová. Dále byla provedena rekonstrukce průtahu obcí Lidečko na silnici I/57. Na krajské silniční síti došlo k rekonstrukci průtahu obcí Liptál na silnici III/4915, rozsáhlé opravě na silnici II/495 v úseku Záhorovice–Bojkovice (sanace sesuvu svahu), opravě silnice II/487 v části Velké Karlovice–Leskové a k opravě několika mostních objektů.

Nejzatíženějšími silničními hraničními přechody jsou Starý Hrozenkov–Drietoma na důležité mezinárodní silnici I/50 (E50) a Sřeltná–Strelenka na silnici I/49. Ostatní přechody mají význam převážně lokální, v některých případech je omezeno odbavování nákladních vozidel a autobusů. V železniční dopravě je významný hraniční přechod Horní Lideč–Lúky pod Makytou na trati 280, který odbavuje osobní i nákladní dopravu, druhý hraniční přechod na území kraje Vlárský průsmyk–Nemšová na trati 341 slouží výhradně pro dopravu osobní. V letecké dopravě má letiště Kunovice statut mezinárodního veřejného letiště.

Nejzatíženější úseky silnic ve Zlínském kraji (údaje totožné s rokem 2003, nové sčítání se provádí v roce 2005):

- I/50 + I/55 – Uherské Hradiště 29,500 tis. vozidel za den
(pokles po otevření obchvatu,
nové údaje zatím nejsou k dispozici)
- I/49 – Zlín Prštňe 28,886 tis. vozidel za den
- I/57 – Bystřička 14,211 tis. vozidel za den

Velký rozvoj zaznamenává v současnosti cyklistická doprava, pro kterou jsou postupně budovány specializované cyklistické stezky (Kunovice–O. N. Ves, Babice–Huštěnovice apod.), rekonstruovány městské cyklistické stezky (Uherské Hradiště) a vymezovány a značeny samostatné jízdní pruhy na místních komunikacích (Uherské Hradiště).

11. ČINNOST KRAJE V OBLASTI PÉČE O ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

V rámci realizace pilotního projektu na úseku odpadového hospodářství je ve spolupráci se společností EKO-KOM, a. s. Praha realizována informační kampaň na podporu třídění využitelných složek komunálních odpadů. Celá kampaň byla rozdělena na tři části – celoplošné působení (regionální rádia, TV, tiskové konference), specifické působení (místní kabelové okruhy, články v místních zpravodajích, distribuce informačních letáků, instalace reklamních ploch na linkové autobusy) a přímé oslovení (barevné dny, setkání se starosty, školení a semináře učitelů).

Další významnější aktivity Zlínského kraje a krajského úřadu:

- Vyhlášení projektu Zdravý Zlínský kraj;
- Koncepce EVVO Zlínského kraje a příprava Akčního plánu na léta 2005–2006;
- Pilotní monitorování subjektů v EVVO ve Zlínském kraji (za rok 2004);
- Koncepce a strategie ochrany přírody a krajiny Zlínského kraje;
- Podpora pastevního chovu ovcí pro udržení krajinného rázu (dotace 1 mil. Kč).

12. AKTIVITY NEZISKOVÉHO SEKTORU V OBLASTI OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Některé významné organizace (NNO) působící ve Zlínském kraji:

(Mezi nimi základní organizace ČSOP – Českého svazu ochránců přírody. Náplň činnosti: ochrana přírody, management chráněných území, EVVO a práce s veřejností.)

Tabulka 15: Neziskové organizace

Název	Adresa	E-mail, telefon	Kontaktní osoba (web)
ZO ČSOP KOSENKA	Brumovská 11, 766 01 Valašské Klobouky	kosenka@mail.walachia.cz 577 320 145	Mgr. Miroslav Janík
Tradice Bílých Karpat	Hostětín 4, 687 71 p. Bojkovice	tbk@ecn.cz 572 641 040	Ing. Radim Machů
Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopaníc	Starý Hrozenkov 11, 687 74	iskopanice@razdva.cz 572 696 323	Renata Vaculíková
Sdružení pro výchovu a vzdělávání Ledňáček	Jiráskova 419, 755 01 Vsetín	iva.hlinska@seznam.cz 605 445 847	Mgr. Iva Koutná
Občanské sdružení Zelené bydlení	Louky 386, 763 02 Zlín 4	zelene.bydleni@atlas.cz 577 103 212	Helena Frkalová
ZO ČSOP Planorbis	Vrchlického 2859, 767 01 Kroměříž	planorbis@naucnastezka.cz 573 340 210	Mgr. Kamil Navrátil
Nadace Jana Pivečky	Horní náměstí 111, 763 21 Slavičín	pivecka@pivecka.cz 577 342 822	(www.pivecka.cz)
ZO ČSOP Salamandr	Tylovice 1805, 756 61 Rožnov p. R.	bartak.roman@tiscali.cz 571 656 456 777 949 800	Mgr. Roman Barták (www.valasskakrajina.cz/ salamandr)
ČSOP – Severomoravské regionální sdružení	U Rajky 15, PS 49, 757 01 Valašské Meziříčí	csopvm@quick.cz 571 621 602	Milan Orálek, Miroslav Dvorský

Zdroj: KÚ

Střediska ekologické výchovy a ekologické poradny Zlínského kraje:

- **ALCEDO – DDM**, Jiráskova 419, 75 501 Vsetín,
Alcedo2@vs.inext.cz; tel. 571 417 704; Mgr. Pavel Bartoň, ředitel;
- **Zelená školička**, DDM, Palackého 12, 757 00 Valašské Meziříčí,
cspovm@quick.cz; tel. 571 622 243; Mgr. Jitka Dvorská;
- **Centrum EV ZO ČSOP Divoky**, Farská 34, 768 02 Zdounky
marcela.bajerova@zs.zdounky.indos.cz; Mgr. Marcela Bajerová;
- **ZO ČSOP Planorbis**, Vrchlického 2859, 767 01 Kroměříž,
planorbis@naucnastezka.cz; tel. 602 532 504; Mgr. Kamil Navrátil;
- **Ekocentrum Žabka** při DDM ve Starém Městě, Štěpnická ul. 1182, 686 06
Uherské Hradiště,
cevzabka@uhedu.cz; tel. 572 564 332; Monika Šupková;
- **Ekocentrum Chrpa** při DDM v Uherském Brodě, Nám. 1. máje, 688 01
Uherský Brod,
ekocentrumub@uhedu.cz; tel. 572 639 570; Soňa Kunčarová, ředitelka DDM UB;
- **Ekologická poradna ZO (63/01) ČSOP**, Náměstí 1. máje 2056, 688 01
Uherský Brod,
csp63-01@icmub; tel. 605 317 994; Julius Kunčar;
- **Ekocentrum Pantoflíček**, Základní škola, 687 62 Dolní Němčí,
vlasta.ondrova@zsdolninemci.uhedu.cz; tel. 572 648 719; Vlasta Ondrová;
- **ZO ČSOP Ekocentrum Čtyřlístek**, Muzeum Jihovýchodní Moravy, Soudní
760 05 Zlín,
eko4lístek@seznam.cz; tel. 737 542 498; Martin Davidov;
- **ZO ČSOP Kosenka a Ekologická poradna**, Brumovská 11, 766 01 Valašské
Klobouky,
kosenka@mail.walachia.cz; tel. 577 320 145; Mgr. Miroslav Janík.

Významné akce EVVO uskutečněné v roce 2004 ve Zlínském kraji za přispění NNO a dalších subjektů:

- I. krajský veletrh programů a aktivit na podporu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) ve školách, školských zařízeních a neziskových organizacích Zlínského kraje – září 2004, Zlín;
- IV. krajská konference EVVO Trvale udržitelná škola, listopad 2004, Uherské Hradiště;
- 29. ročník Mezinárodního filmového festivalu a setkání ochránců přírody, listopad 2004, Uherské Hradiště;
- Krajské kolo a celostátní kolo Ekologické olympiády středních škol, říjen 2004, Valašské Klobouky;
- Dvouletý vzdělávací cyklus pro pracovníky v EVVO (dva dvoudenní moduly v roce 2004).

Dotační podpora z rozpočtu Zlínského kraje

Podprogram MR05-04 pro rozvoj EVVO ve Zlínském kraji prováděné neziskovými organizacemi a právníckými osobami s působností ve Zlínském kraji byl čerpán v částce 852 592 Kč, pro oblast škol a školských zařízení pak ve výši 1 000 000 Kč.

13. PRIORITNÍ PROBLÉMY V OCHRANĚ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

1. Stav ovzduší v kraji a jeho vývoj – hlavní cíle:
 - a. snížení emisí benzo-a-pyrenu a pachových látek z provozu DEZA, a. s. Valašské Meziříčí;
 - b. výstavba silnic a dálnic mimo zastavěné území;
 - c. zvýšení účinnosti odsíření v Teplárně Otrokovice;
 - d. snížení druhotné prašnosti;
 - e. zlepšení stavu ovzduší zejména ve městech.
2. Prioritní cíle v oblasti vod:
 - a. odstranění starých zátěží – sanace kontaminace vod;
 - b. snížení znečištění povrchových vod výstavbou a intenzifikací ČOV (např. zahájení a realizace projektu Čistá Bečva, napojení kanalizace Města Kunovice na ČOV Uherské Hradiště apod.).
3. Nejvýznamnější zátěže životního prostředí:
 - a. skládky zařazené mezi skládky s možným vlivem na okolí;
 - b. kontaminace půd a podzemních vod (vlivem starých zátěží);
 - c. znečištění ovzduší z mobilních zdrojů.

Vybrané ukazatele roku 2004 pro porovnaní stavu životního prostředí v jednotlivých krajích České republiky

Ukazatel	Jednotka	Kraj							
		Hl. m. Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	
Rozloha	km ²	496,08	11 014,64	10 057,31	7 561,07	3 315,53	5 334,89	3 163,00	
Počet obyvatel	obyvatel	1 165 617	1 137 748	625 421	549 216	303 722	820 619	427 395	
Hustota obyvatele	obyvatel.km ⁻²	2 349,70	103,30	62,20	72,60	91,60	153,80	135,10	
Emise celkem (TL, SO ₂ , NO _x , CO, VOC, NH ₃) z toho - tuhé znečišťující látky	t	75 840,00	185 780,00	99 790,00	86 440,00	51 730,00	218 640,00	44 260,00	
- SO ₂	t.km ⁻²	152,88	1,687	9,92	11,43	15,60	40,98	13,99	
- NO _x	t.km ⁻²	6,67	1,00	0,72	0,71	0,66	1,26	0,93	
- VOC	t.km ⁻²	6,65	2,50	1,23	1,62	5,18	13,49	1,41	
- CO	t.km ⁻²	43,42	3,84	1,95	3,95	1,95	13,99	2,69	
- NO _x	t.km ⁻²	23,95	2,70	1,36	1,94	1,79	4,51	2,60	
- CO	t.km ⁻²	71,58	5,95	3,51	3,98	3,47	7,00	6,00	
Výrobená pitná voda	m ³ .obyvatel ⁻¹	117,04	44,21	61,89	65,02	80,95	84,07	76,26	
Podíl obyvatel zásobených vodou z veřejných vodovodů	%	99,90	82,00	91,50	80,80	97,80	96,10	88,40	
Ziraty vody ve vodovodní síti	%	26,60	20,70	21,50	17,90	15,00	25,50	28,00	
Chráněné oblasti přirozené akumulace vody	% z celkové rozlohy kraje	0,00	13,50	22,90	3,70	53,30	33,20	64,90	
Obyvatelé napojení na kanalizaci	%	99,50	61,00	87,30	75,10	91,40	81,00	68,10	
Obyvatelé napojení na kanalizaci s koncovou ČOV	%	99,50	60,30	73,80	68,70	90,50	75,90	61,80	
Množství odpad. vod (prům. i komun.) vypuštěných:									
- do vod povrchových	m ³ .obyvatel ⁻¹	120,05	57,28	104,16	94,48	118,13	77,92	83,05	
- do kanalizací	m ³ .obyvatel ⁻¹	72,90	41,78	62,10	57,84	56,34	50,82	44,06	
Počet havarijních úniků závadných látek		83	69	3	4	2	21	11	
Zemědělská půda	% z celkové rozlohy kraje	42,30	60,60	49,20	50,70	37,60	52,00	44,50	
Stupeň zornění zem. půdy	% z celkové rozlohy kraje	73,50	83,20	64,60	68,90	45,60	67,00	49,30	
Velkoplošná chráněná území	% z celkové rozlohy kraje	1,00	7,90	19,70	9,50	17,90	26,30	30,50	
z toho: - národní parky	% z celkové rozlohy kraje	0,00	0,00	3,40	4,60	0,00	1,50	3,70	
- chráněné krajinné oblasti	% z celkové rozlohy kraje	1,00	7,90	16,30	4,90	17,90	24,80	26,90	
Lesní porosty	% z celkové rozlohy kraje	9,50	27,10	36,60	38,60	42,50	29,30	42,70	
Produkce odpadu celkem	t.obyvatel ⁻¹	3,24	4,94	3,63	5,59	3,06	6,33	2,18	
- z toho: nebezpečný odpad	t.obyvatel ⁻¹	0,11	0,15	0,11	0,34	0,09	0,23	0,19	

Vybrané ukazatele roku 2004 pro porovnání stavu životního prostředí v jednotlivých krajích České republiky

Ukazatel	Jednotka	Kraj							Moravskoslezský
		Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Zlímský	Olomoucký	Olomoucký	
Rozloha	km ²	4 758,24	4 518,60	6 925,55	7 066,74	3 963,76	5 158,92	5 535,05	
Počet obyvatel	obyvatel	546 995	505 193	517 282	1 122 391	591 287	635 449	1 258 588	
Hustota obyvatelstva	obyvatel.km ⁻²	115,00	111,80	74,70	158,80	149,20	123,20	227,40	
Emise celkem (TL, SO ₂ , NO _x , CO, VOC, NH ₃) z toho - tuhé znečišťující látky	t	74 510,00	86 770,00	69 200,00	99 330,00	57 620,00	71 990,00	282 490,00	
- SO ₂	t.km ⁻²	15,66	19,20	9,99	14,06	14,54	13,95	51,04	
- NO _x	t.km ⁻²	0,94	1,01	0,76	0,71	0,90	0,95	1,80	
- VOC	t.km ⁻²	2,05	3,75	0,61	0,50	2,30	1,47	5,34	
- CO	t.km ⁻²	3,07	4,93	1,95	3,15	3,16	7,50	3,25	
Vyrobena pitná voda	t.km ⁻²	2,19	2,50	1,77	2,51	2,35	2,11	3,26	
Podíl obyvatel zásobených vodou z veřejných vodovodů	m ³ .obyvatel ⁻¹	5,93	5,63	3,72	5,45	4,81	5,32	32,42	
Ziraty vody ve vodovodní síti	%	68,00	66,92	51,82	68,20	58,46	57,48	73,04	
Chráněné oblasti přirozené akumulace vody	%	90,80	96,30	88,30	93,90	87,60	87,20	95,60	
Obyvatelé napojení na kanalizaci s koncovou ČOV	% z celkové rozlohy kraje	24,00	19,20	17,50	16,90	18,30	22,10	15,60	
Množství odpad. vod (prům. i komun.) vypuštěných:	% z celkové rozlohy kraje	43,20	42,70	7,30	4,00	30,60	23,80	18,10	
- do vod povrchových	%	73,80	66,20	80,30	79,70	78,50	72,60	73,70	
- do kanalizací	%	64,30	61,30	61,10	73,00	67,30	64,90	63,40	
Počet havarijních úniků závadných látek	m ³ .obyvatel ⁻¹	106,36	85,29	80,42	64,51	73,39	85,37	82,67	
Zemědělská půda	m ³ .obyvatel ⁻¹	50,02	47,99	42,04	46,08	51,75	48,23	57,71	
Stupeň zornění zem. půdy	% z celkové rozlohy kraje	15	15	19	17	3	14	30	
Velkoplošná chráněná území	% z celkové rozlohy kraje	58,80	60,60	60,60	60,20	49,40	53,50	51,40	
z toho: - národní parky	% z celkové rozlohy kraje	69,20	73,40	77,40	83,60	64,40	75,40	62,70	
- chráněné krajinné oblasti	% z celkové rozlohy kraje	20,10	8,70	8,80	5,90	30,00	10,80	17,00	
Lesní porosty	% z celkové rozlohy kraje	5,20	0,00	0,00	0,90	0,00	0,00	0,00	
Produkce odpadu celkem	% z celkové rozlohy kraje	14,90	8,70	8,80	5,00	30,00	10,80	17,00	
- z toho: nebezpečný odpad	% z celkové rozlohy kraje	30,30	28,80	29,90	27,30	38,90	34,00	34,30	
	t.obyvatel ⁻¹	1,55	2,07	3,27	3,48	1,52	3,27	5,37	
	t.obyvatel ⁻¹	0,11	0,09	0,12	0,11	0,06	0,17	0,35	

Zpracovalo: MŽP

STAV ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
V JEDNOTLIVÝCH KRAJÍCH ČESKÉ REPUBLIKY
V ROCE 2004

ZLÍNSKÝ KRAJ

Kontaktní místo:
Ministerstvo životního prostředí
Tel.: 267 122 123
Krajský úřad Zlínského kraje
Tel.: 577 043 111

32 stran

Praha 2005

ISBN 80-7212-375-0